

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 126/2023-18

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ľuboša Szigetiho (sudca spravodajca) a sudcov Jany Laššákovej a Petra Molnára o námietke zaujatosti proti sudcovi I. senátu Ústavného súdu Slovenskej republiky Milošovi Maďarovi vznesenej sťažovateľom [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], vo veci jeho ústavnej sťažnosti vedenej na Ústavnom súde Slovenskej republiky pod sp. zn. Rvp 439/2023 takto

r o z h o d o l :

1. Sudca Ústavného súdu Slovenskej republiky Miloš Maďar **nie je vylúčený** z konania a rozhodovania vo veci vedenej Ústavným súdom Slovenskej republiky pod sp. zn. Rvp 439/2023.
2. Toto uznesenie nadobúda právoplatnosť a vykonateľnosť okamihom jeho prijatia Ústavným súdom Slovenskej republiky.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Skutkový stav

1. Ústavný súd vedie pod sp. zn. Rvp 439/2023 konanie o ústavnej sťažnosti sťažovateľa vo veci namietaného porušenia tam označených práv sťažovateľa Európskym zatýkacím rozkazom Okresného súdu Žilina (ďalej len „okresný súd“) č. k. 35T/100/2013 zo 14. decembra 2022. Vec bola pridelená sudcovi spravodajcovi Milošovi Maďarovi, ktorý je členom I. senátu ústavného súdu, ktorý podľa Rozvrhu práce Ústavného súdu Slovenskej republiky na obdobie od 1. januára 2023 do 31. decembra 2023 (ďalej len „rozvrh práce“) pracuje v zložení Jana Baricová (predsedníčka senátu) a sudcovia Rastislav Kaššák a Miloš Maďar.

2. V ústavnej sťažnosti doručenej ústavnému súdu 17. februára 2023 vzniesol sťažovateľ námietku zaujatosti proti sudcovi ústavného súdu Milošovi Maďarovi, v ktorej uviedol, že «... z opatrnosti podáva námietku zaujatosti voči bližšie nešpecifikovanému sudcovi ústavného súdu, k osobe ktorého sa v minulosti samosudca vyjadril, že mal byť jeho spolužiakom na vysokej škole, cez ktorého podľa jeho vlastných slov vie ovplyvňovať rozhodovanie ústavného súdu. V súvislosti s touto osobou samosudca uviedol, že by si „priat“ mať „bližší osobný vzťah“ (pozn. formulácia samosudcu v tejto súvislosti neabstrahovala od vulgárnejšieho výrazového prostriedku) s vizuálne atraktívnou manželku tohto sudcu (pozn. formulácia samosudcu v tejto súvislosti neabstrahovala od vulgárnejšieho výrazového prostriedku), ktorá mala byť

právničkou alebo dokonca advokátkou. Sťažovateľ konštatuje, že žiadnym spôsobom nevie objektivizovať, do akej miery vykazujú slová samosudcu pravdivosť a sú hodnoverné a ani to, či vôbec takáto samosudcom popisovaná osoba je sudcom ústavného súdu alebo nie.». Ďalej uviedol, že „Nie je však v objektívnych silách ani možnostiach sťažovateľa získať podrobné informácie o možnom vzťahu samosudcu ku konkrétnemu sudcovi ústavného súdu, jeho manželke alebo ich vzťahu z vysokej školy, ktoré sú založené len na skutkovom tvrdení samosudcu, ktorý navyše vo viacerých rozhodnutiach v minulosti preukázateľne klamal a poprel skutkové tvrdenia, ktoré sám uviedol. Preto sťažovateľ podáva túto námietku len vo všeobecnej rovine a najmä z opatrnosti ako prevenciu, ak by skutočne mal samosudca na ústavnom súde spolužiaka, s ktorým má vzťah takej intenzity, ktorý by mohol založiť predpoklad absencie nestrannosti tohto sudcu vo vzťahu k mojej osobe a to na základe objektívneho testu nestrannosti a aplikácie tzv. teórie zdania.“.

3. Sudca ústavného súdu Miloš Maďar vo vyjadrení k námietke zaujatosti uviedol, že osoba menom Marek Šenkár bola jeho spolužiakom v ročníku na vysokej škole, z čoho dospel k záveru, že sudcom ústavného súdu, ktorého nestrannosť je atakovaná prednesenou námietkou zaujatosti, je jeho osoba. Uvedenému nasvedčuje aj popis rodinných pomerov, ktoré sťažovateľ cez údajné vyjadrenie sudcu JUDr. Mareka Šenkára uvádza. Prednesená námietka zaujatosti nemá podľa jeho názoru potenciál ašpirovať na to, aby bola vyhodnotená ako dôvodná, pretože s osobou Marek Šenkár nie je „priamo ani sprostredkované cez akúkoľvek tretiu osobu od ukončenia vysokej školy v kontakte (k dnešnému dňu vyše 20 rokov)“ a nepozná jeho osobné ani profesijné pomery (okrem stručnej informácie, že pôsobí ako sudca okresného súdu). Pre úplnosť uviedol, že vo veci ústavnej sťažnosti sťažovateľa rovnako ako v akejkoľvek inej veci ho uvedený sudca nikdy priamo ani nepriamo nekontaktoval. Na základe uvedených skutočností zastáva názor, že nie sú splnené zákonné podmienky na vylúčenie jeho osoby z konania a rozhodovania vo veci vedenej pod sp. zn. Rvp 439/2023.

II.

Posúdenie vecí ústavným súdom

4. Podľa § 49 ods. 1 zákona o ústavnom súde sudca ústavného súdu je vylúčený z konania a rozhodovania vo veci, ak so zreteľom na jeho pomer k veci, účastníkom konania, zúčastnenej osobe alebo ich zástupcom možno mať pochybnosti o jeho nezaujatosti. Dôvodom na vylúčenie sudcu ústavného súdu nie sú okolnosti, ktoré spočívajú v postupe sudcu ústavného súdu v konaní o prerokúvanej veci alebo v jeho rozhodovaní v iných veciach na ústavnom súde.

5. Podľa § 51 ods. 2 prvej vety zákona o ústavnom súde ak ide o rozhodovanie v senáte ústavného súdu, o vylúčení sudcu ústavného súdu rozhoduje iný senát ústavného súdu určený rozvrhom práce.

6. Podľa čl. IV bodu 1 písm. b) rozvrhu práce o vylúčení sudcu pri rozhodovaní v senáte podľa § 51 ods. 2 prvej vety zákona o ústavnom súde rozhoduje druhý senát, ak ide o sudcov prvého senátu.

7. Pokynom predsedu ústavného súdu z 1. marca 2023 bola námietka zaujatosti pridelená II. senátu ústavného súdu, ktorý ju v súlade s citovaným článkom rozvrhu práce prerokoval v zložení Ľuboš Szigeti (predseda senátu a sudca spravodajca), sudkyňa Jana Laššáková a sudca Peter Molnár (ďalej len „námietkový senát“).

8. Ústavný súd v úvode zdôrazňuje, že nestrannosť sa obyčajne definuje ako neprítomnosť predsudku či zaujatosti. V judikatúre Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“), na ktorú nadväzuje aj judikatúra ústavného súdu, sa rozlišuje nestrannosť subjektívna a nestrannosť objektívna. Z hľadiska subjektívneho chápania nestrannosti sa skúma osobné presvedčenie, postoj sudcu, resp. jeho záujem v prerokúvanej veci. Subjektívna nestrannosť sa prezumuje, až kým nie je dokázaný opak, čo však je zriedkavý prípad, keďže jej absencia je náročná na preukázanie. Nestrannosť z hľadiska správania sudcu je vlastne nedostatok subjektívnej nezaujatosti, o ktorom svedčí správanie sudcu. Objektívna nestrannosť sa naproti tomu neposudzuje podľa subjektívneho stanoviska sudcu, ale podľa objektívnych symptómov. Sudca môže subjektívne rozhodovať absolútne nestranne, ale i napriek tomu jeho nestrannosť môže byť vystavená oprávneným pochybnostiam so zreteľom na jeho štatút či funkcie, ktoré vo veci vykonával. Práve tu sa uplatňuje tzv. teória zdania, podľa ktorej nestačí, že sudca je subjektívne nestranný, ale musí sa ako taký aj objektívne javiť v očiach strán. Podľa názoru ESLP objektívny aspekt nestrannosti je založený na vonkajších inštitucionálnych, organizačných a procesných prejavoch sudcu a jeho vzťahu k prerokúvanej veci a k účastníkom konania. Rozhodujúcim prvkom rozhodovania o zaujatosti zákonného sudcu je to, či obava účastníka konania (jeho právneho zástupcu) je objektívne oprávnená. Treba rozhodnúť v každom jednotlivom prípade, či povaha a stupeň vzťahu sú také, že naznačujú nedostatok nestrannosti súdu (rozsudok ESLP vo veci Pullar v. Spojené kráľovstvo).

9. Námietkový senát ústavného súdu po preskúmaní dôvodov uvedených v námietke zaujatosti a vyjadrenia sudcu ústavného súdu Miloša Maďara k nej dospel k záveru, že nie sú splnené zákonné podmienky na vylúčenie uvedeného sudcu z prejednávania a rozhodovania veci vedenej ústavným súdom pod sp. zn. Rvp 439/2023.

10. Z obsahu vyjadrenia sudcu Miloša Maďara vyplýva, že vo vzťahu k sťažovateľovi sa necíti byť zaujatým. Rovnako samotné správanie sudcu nijako nespochybňuje jeho subjektívnu nestrannosť. Vzhľadom na uvedené preto sudcu Miloša Maďara nie je možné považovať v predmetnej veci zo subjektívneho hľadiska za zaujatého.

11. Námietkový senát následne podrobil nestrannosť sudcu Miloša Maďara v danom prípade aj testu objektívnemu, t. j. zisteniu, či vzhľadom na tvrdené skutočnosti uvedené tak v námietke zaujatosti, ako aj v jeho vyjadrení k nej môžu z pohľadu externého pozorovateľa (účastníka konania alebo verejnosti) existovať objektívne odôvodnené obavy, že tento sudca vo veci nie je nestranný.

12. Zo skutočností uvedených v námietke zaujatosti vyplýva, že sťažovateľ ju podal vo všeobecnej rovine a z opatrnosti voči bližšie nešpecifikovanému sudcovi ústavného súdu, k osobe ktorého sa v minulosti sudca okresného súdu JUDr. Marek Šenkár konajúci v jeho veci mal vyjadriť, že mal byť jeho spolužiakom na vysokej škole, cez ktorého podľa jeho vlastných slov vie ovplyvňovať rozhodovanie ústavného súdu. Vo vyjadrení k námietke zaujatosti sudca Miloš Maďar uviedol, že osobu sudcu JUDr. Mareka Šenkára podľa mena identifikoval ako svojho spolužiaka z vysokej školy, s ktorým nie je v kontakte od ukončenia vysokej školy, t. j. vyše 20 rokov.

13. Námietkový senát v tejto súvislosti v prvom rade pripomína, že ústavný súd už v minulosti konštatoval, že predpojatosť, resp. zaujatosť sudcov vo vzťahu k orgánom verejnej moci, resp. k osobám za ne konajúcim (t. j. aj vo vzťahu k osobe konajúcej ako sudca okresného súdu, pozn.), treba vykladať reštriktívnejšie než voči ostatným účastníkom konania (uznesenie ústavného súdu č. k. II. ÚS 36/2012 zo 14. marca 2012).

14. Nadväzujúc na uvedené, námietkový senát poukazuje na opakovane vyjadrený právny názor ústavného súdu (IV. ÚS 124/2010, I. ÚS 352/2010, III. ÚS 824/2016), že len samotné pracovné, resp. kolegiálne vzťahy medzi aktérmi právneho života (právnikmi) vrátane sudcov ústavného súdu bez ďalšieho nemôžu byť dôvodom na spochybnenie nestrannosti sudcov ústavného súdu a na ich vylúčenie z prerokovania veci z tohto dôvodu, ale sú potrebné aj ďalšie okolnosti signalizujúce možné narušenie nestrannosti sudcu. Pri posudzovaní predpojatosti sudcu je preto potrebné hodnotiť prípadný vzťah sudcu ku konkrétnej osobe (kolegovi) komplexne.

15. Determinantom vylúčenia je taká intenzita vzťahu ku konkrétnej osobe, ktorá je spôsobilá vyvolať dôvodné pochybnosti o nezáujatosti sudcu ústavného súdu. O dôvodné pochybnosti pôjde v prípade blízkych osôb a v prípade priateľského (ale aj nepriateľského) vzťahu k dotknutej osobe (ŠTEVČEK, M. a kol. *Civilné právo procesné. Úvod do civilného procesu a sporové konanie*. Praha : C. H. Beck, 2022, s. 54.).

16. Vzťahom priateľským sa vo všeobecnosti chápe hlboký (až emocionálny) vzťah založený na dôvere, úprimnosti, družnosti, prívetivosti, vzájomnej pomoci, tolerancii, porozumení, ale aj účasti na spoločnom duševnom i duchovnom živote a pod. Je preto dôležité odlišovať priateľstvo od iných medziľudských vzťahov (uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 8 Nc 12/2014 zo 16. apríla 2014).

17. Na základe uvedených skutočností možno konštatovať, že známosť medzi dotknutým sudcom ústavného súdu a sudcom JUDr. Marekom Šenkárom je známosť z dávnej minulosti, ešte z čias štúdia na vysokej škole, bez intenzívnejších alebo osobnejších vzťahov a bez akéhokoľvek osobného kontaktu v období posledných 20 rokov. Možno tak uzavrieť, že skutočnosti determinujúce vzťah dotknutého sudcu ústavného súdu k sudcovi JUDr. Marekovi Šenkárovi už *prima facie* podľa názoru ústavného súdu nesvedčia o existencii vzťahu takej intenzity, ktorý by sám osebe sudcu Miloša Maďara diskvalifikoval z rozhodovania vo veci sťažovateľa. A teda ústavný súd konštatuje, že ani z objektívneho hľadiska neexistuje legitímny dôvod na pochybnosti vo vzťahu k nestrannosti sudcu Miloša Maďara.

18. Dotknutému sudcovi ústavného súdu nič nebráni v tom, aby v predmetnej veci rozhodoval „sine ira et studio“, a preto nie je vylúčený z rozhodovania veci vedenej pod sp. zn. Rvp 439/2023.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 15. marca 2023

Luboš Szigeti
predseda senátu